

INLEIDING

Onbehagen over integratie

Het integratiebeleid vergt de komende jaren beslissende stappen. Er is lange tijd voorbij gegaan aan de schok en de spanningen die de confrontatie met andere culturen, gewoonten en geloven met zich meebrengt voor de ontvangende samenleving. Dit uit zich in een groeiend gevoel van onbehagen, zowel bij de allochtone als de autochtone burger.

[...]

HOOFDSTUK 2 MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE

[...]

2.5 Meedoen door werk

[...]

SER-advies

De verontrustend hoge werkloosheid onder niet-westerse jongeren in de periode 2001–2005 was voor de **SER** aanleiding tot het uitbrengen van het advies «Niet de afkomst, maar de toekomst»¹. In het advies doet de **SER** een groot aantal aanbevelingen voor de vergroting van de arbeidskansen en de arbeidsdeelname van niet-westerse jongeren. De aanbevelingen gaan voor een deel over het onderwijs. Naar het oordeel van de raad ligt de oorzaak van de ongunstige arbeidsmarktpositie van niet-westerse jongeren namelijk voor een belangrijk deel in hun lage opleidings- en scholingsniveau. De maatregelen die de **SER** hiervoor aanbeveelt – vve, extra taallessen, bestrijden voortijdig schoolverlaten – komen in hoge mate overeen met wat in paragraaf 2.3 over emancipatie door onderwijs is aangegeven.

De overige aanbevelingen van de **SER** richten zich op het grensvlak van onderwijs en arbeidsmarkt en op het functioneren van de arbeidsmarkt voor niet-westerse jongeren. De raad wil meer stageplaatsen, meer training in soft skills en sollicitatievaardigheden, sluitende aanpak voor werkzoekenden en stimuleren van zelfstandig ondernemerschap.

Kabinetsreactie

In zijn reactie op het advies neemt het kabinet een groot deel van de aanbevelingen over en geeft het aan op welke wijze daar in de komende jaren onder de verantwoordelijkheid van de minister van SZW uitvoering aan zal worden gegeven² (zie kader). De aanbevelingen hebben ook de basis gevormd voor de afspraken over de arbeidsparticipatie van allochtone jongeren die op de participatietop zijn gemaakt. Ze gaan onder meer over het bestrijden van discriminatie en ongelijke behandeling, over regionale banenplannen, het stimuleren van zelfstandig ondernemerschap, meer duale trajecten en multicultureel personeelsbeleid. Voor de arbeidsdeelname van niet-westerse jongeren is ook de al eerder genoemde leerwerkplicht van belang. De verplichting voorkomt dat jongeren langdurig een «schaduwbestaan» leiden en onbereikbaar worden voor voorzieningen op het terrein van onderwijs en werk. Ook worden jongeren zo aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid.

¹ SER (2007) Niet de afkomst maar de toekomst. Een betere positie voor allochtone jongeren op de arbeidsmarkt. Den Haag : Sociaal-Economische Raad (2007/01)

² Tweede Kamer, 2006-2007, 29 544/ 27

Meer arbeidskansen voor niet-westerse arbeidsmarktdeelnemers

Het kabinet wil de kloof in arbeidsdeelname tussen niet-westerse allochtonen en autochtonen verkleinen, niet door het voeren van een doelgroepenbeleid, maar door het wegnemen van belemmeringen voor arbeidsparticipatie. Voor vergroting van de kansen van niet-westerse jongeren sluit het kabinet daarbij aan bij de aanbevelingen van het **SER-advies** «Niet de afkomst, maar de toekomst». De belangrijkste elementen van de kabinetsinzet zijn:

- actief bestrijden van discriminatie, o.m. door middel van discriminatiemonitor;
- voldoende stageplaatsen die ook openstaan voor allochtone leerlingen en stagebegeleiding;
- leren solliciteren door vergroting van sociale vaardigheden (soft skills) en sollicitatietraining;
- stimuleren van diversiteitsbeleid in bedrijven en instellingen, de rijksoverheid geeft het voorbeeld;
- hulp bij het zoeken naar werk door verspreiden van effectief gebleken aanpakken (o.m. coaching, netwerkvorming, intensieve bemiddeling, toonkamers);
- banenoffensief voor vluchtelingen;
- regionale banenplannen;
- onderzoek naar effectiviteit van reïntegratietrajecten voor allochtonen;
- bevorderen van zelfstandig ondernemerschap onder allochtonen

[...]

Discriminatie bestrijden

Discriminatie op de arbeidsmarkt frustreert de perspectieven op werk van niet-westerse werkzoekenden. Eerder in deze nota is al opgemerkt dat dit soort discriminatie vaak niet het gevolg is van bewuste uitsluiting vanwege herkomst. Het heeft te maken met verwachtingen op basis van beelden die er bestaan over groepen met een bepaalde etnische achtergrond. Het groepsbeeld beïnvloedt dan de beoordeling van een individuele kandidaat voor een functie en daarmee diens kansen om verkozen te worden boven kandidaten met een andere etnische achtergrond. Juist omdat discriminatie op de arbeidsmarkt vaak niet openlijk en bewust plaatsvindt, blijft een volhardende en doelgerichte aanpak hiervan nodig. Tijdens de participatietop zijn hierover afspraken gemaakt. Het kabinet gaat onder verantwoordelijkheid van de minister van SZW een campagne ontwikkelen gericht op positieve beeldvorming over en weer. De **Stichting van de arbeid** zal ongelijke behandeling bij werving en selectie tegengaan. Het kabinet gaat uitsluiting op de arbeidsmarkt bij stage- en arbeidsplaatsen tegen.

[...]

BIJLAGE 1 DETAILINFORMATIE OVER AFZONDERLIJKE BELEIDSONDERDELEN

[...]

3 Werk en maatschappelijke stage

[...]

Impulsen voor de participatie van allochtone jongeren

Een belangrijke leidraad voor het verbeteren van de arbeidspositie van allochtone jongeren vormen de aanbevelingen uit het in februari 2007 gepresenteerde advies van de **Sociaal Economische Raad (SER)** *Niet de afkomst maar de toekomst. Een betere positie voor allochtone jongeren op de arbeidsmarkt*. Concreet betekent dit dat er een strategie wordt ontwikkeld gericht op positieve beeldvorming over allochtone jongeren bij werkgevers en omgekeerd. Afsproken is om succesvolle gebleken methoden zoals intensieve bemiddelingsmethodes, (regionale) banenplannen, coachingsmethodieken en netwerkbijeenkomsten in te zetten om allochtone(n) jongeren en werkgevers met elkaar in contact te brengen. Om modern werkgeverschap te bevorderen zal diversiteitsmanagement op alle niveaus worden bevorderd, zowel binnen als buiten de overheid. In de kabinetsreactie op het advies d.d. juli 2007 wordt op de aanbevelingen ingegaan. De aanpak van discriminatie zal de komende jaren speerpunt zijn. Vaak echter is uitsluiting het gevolg van onbewuste mechanismen. Er wordt op basis van de uitkomsten van de discriminatiemonitor een passende strategie ontwikkeld gericht op bewustwording van vooroordelen en versterking van positieve beeldvorming over en weer. Veruit de belangrijkste verklaring voor de achterblijvende

arbeidsdeelname van allochtone jongeren is het gemiddeld lagere opleidingsniveau. Er wordt een breed programma ingezet om taalachterstanden weg te werken en schooluitval te voorkomen. Het arbeidsmarktbeleid voor allochtone jongeren zal gebruik maken van de instrumenten die de Taskforce Jeugdwerkloosheid heeft nagelaten. Dit wordt aangevuld meteen handreiking voor gemeenten met succesvolle methodieken om sociale vaardigheden en culturele kennis (soft skills) onder werkzoekende (allochtone) jongeren te versterken. Hiervoor zijn in de begroting van 2008 middelen gereserveerd. Deze vaardigheden spelen een steeds grotere rol bij de selectiecriteria van werkgevers. Binnen het onderwijs vormen sollicitatievaardigheden en soft skills al een integraal onderdeel, maar nu worden de methodieken nog eens extra onder de aandacht gebracht van gemeenten. De **SER** stelt voor om tot banenplannen te komen voor allochtonen op regionaal niveau. Het kabinet onderschrijft het belang hiervan en gaat wethouders en andere lokale partijen stimuleren om tot dergelijke plannen te komen. Tijdens de Participatietop zijn al concrete afspraken gemaakt met de **Stichting van de Arbeid** over specifieke maatregelen voor allochtone jongeren. Naast het al genoemde gaat het om het aanpakken van discriminatie en uitsluiting op de arbeidsmarkt, het organiseren van netwerkbijeenkomsten met jongeren en werkgevers, het ontwikkelen van multicultureel personeelsbeleid, en over het ondersteunen van startende ondernemers. Nog dit jaar zullen kabinet en sociale partners verdere uitwerking van het **SER-advies** ter hand nemen.

[...]

Nieuw Ondernemerschap

[...]

De adviesraad voor de microfinanciering zal in het najaar advies uitbrengen over micro financiering. Dan wordt ook duidelijk of het beleid generiek zal zijn of eventueel specifiek gericht op doelgroepen. Het kabinet zal zich – conform de aanbevelingen van de **SER** – inzetten om het zelfstandig ondernemerschap onder allochtone jongeren te stimuleren. Op basis van de ervaringen van lopende initiatieven zullen aanvullende acties in gang worden gezet gericht op het stimuleren van etnisch ondernemerschap. Daarbij zal het kabinet ondernemersorganisaties voor migranten betrekken. Om de start van een eigen onderneming te vergemakkelijken loopt er sinds 1 juli 2007 een pilot microkredieten in de regio's Rotterdam, Leeuwarden en Lelystad. Er wordt geëxperimenteerd met een borgstellingregeling waarin de kredietverlening aan starters vanuit een uitkering via de banken gaat lopen, in plaats van op basis van het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz). FORUM heeft in opdracht van SZW, in samenwerking met de kamer van koophandel en gemeente Den Haag in mei 2007 een symposium georganiseerd voor hoger opgeleide allochtone jongeren over het starten van een bedrijf. In de Participatietop is afgesproken dat het kabinet een brede notitie maakt over ondernemerschap door EZ en SZW. Deze wordt voorjaar 2008 afgerond. Ondernemerschap wordt ook in het kader van de wijkaanpak geagendeerd. Gedacht wordt over de mogelijkheden voor allochtone starters om zich te gaan richten op de vraag vanuit de eigen omgeving naar producten of diensten met een etnische factor.

[...]

Onderzoek

CAO-onderzoek minderheden

Sinds 1990 heeft de **Stichting van de Arbeid** vier nota's over minderhedenbeleid uitgebracht waarvan de laatste in januari 2006 met aanbevelingen ter bevordering van de arbeidsdeelname van etnische minderheden. Sedert 1996 zijn door SZW regelmatig onderzoeken verricht naar de in cao's voorkomende afspraken met betrekking tot etnische minderheden en naar de mate van doorwerking van de aanbevelingen van de **Stichting van de Arbeid**. Het laatste onderzoek is verricht medio 2006. In 107 (86%) van de 124 onderzochte cao's zijn één of meerdere bepalingen aangetroffen over etnische minderheden. Deze 107 cao's zijn van toepassing op ruim 4,7 miljoen werknemers. Het percentage cao's met afspraken over minderheden is gestegen van 74% in 2002 naar 86% in 2006. De

stijging van het percentage afspraken over minderheden in de cao's betreft met name de verlofregelingen en de bestrijding van discriminatie. De ontwikkeling van cao-afspraken over issues als werkgelegenheid, scholing, infrastructuur en gelijke kansen voor gelijkwaardige werknemers is minder positief. De afgelopen jaren is zowel vanuit de politiek als vanuit maatschappelijke organisaties veel aandacht besteed aan de bestrijding van discriminatie. Dit heeft effect gehad: het percentage cao's waarinaandacht wordt besteed aan het discriminatieverbod is toegenomen van 19% in 2002 naar 29% in 2006.

[...]

Onderzoek effectiviteit reïntegratieinstrumenten voor gemeenten

In het **SER-advies** *Niet de afkomst, maar de toekomst*, naar een verbetering van de arbeidsmarktpositie van allochtone jongeren wordt aanbevolen meer inzicht te krijgen in de mate waarin het reïntegratieinstrumentarium allochtone werkzoekenden bereikt en effectief wordt toegepast. Het ministerie van SZW laat dit momenteel onderzoeken voor de gemeentelijke doelgroep door Regioplan Beleidsonderzoek. De resultaten zijn december 2007 bekend.

[...]

Stimuleren Diversiteitsbeleid

[...]

De **SER** roept in zijn advies *Niet de afkomst maar de toekomst. Een betere positie voor allochtone jongeren* op de arbeidsmarktwerkgevers op om meer allochtone jongeren in dienst te nemen. Daarmee sluit de raad zich aan bij de oproep van de **Stichting van de Arbeid**. Het kabinet ondersteunt deze oproep van harte en is net als de raad van mening dat een bredere toepassing van diversiteitsbeleid in ondernemingen meerwaarde heeft voor bedrijven en dit ook de arbeidsmarktpositie van jongeren van allochtone afkomst ten goede komt. Het kabinet blijft de komende jaren initiatieven ondersteunen om tot een grotere bekendheid te komen van de inhoud en meerwaarde van diversiteitsbeleid. Ook zal invulling worden gegeven aan een van de afspraken uit de participatietop om een beeldvormingsstrategie te ontwikkelen, gericht op allochtone jongeren en werkgevers. Deze strategie zal ingebed worden in de activiteiten van het project *Iedereen Doet Mee*.

[...]